

#regiondalarna

**Översyn patientavgifter
för hjälpmedel
i Dalarna 2020-2021
Delrapport I**

Borlänge maj 2020

Stina Annwall, teamsamordnare Syncentralen, DHC

Helena Jokelainen, avdelningschef Hörcentralen, DHC

Ida Winje, ekonomiassistent, Region Dalarna

Jenny Lerström, avdelningschef KLOK, DHC

Moa Nordlund, hjälpmedelskonsulent, Hjälpmedelscentralen, DHC

Katarina Nordin Kajblad, verksamhetsutvecklare, DHC

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.2 Bakgrund.....	4
1.3 Mål.....	5
1.4 Syfte.....	5
2. Patientavgifter för hjälpmedel -nuläge och omvärldsbevakning.....	6
2.1 Sammanfattning avgifter Dalarna.....	6
2.2 Personliga medicinska hjälpmedel.....	7
2.3 Kognition och kommunikationshjälpmedel.....	9
2.4 Manuella rullstolar.....	10
2.5 Elrullstolar.....	11
2.6 Övriga förflyttningshjälpmedel.....	12
2.7 Behandlings- och träningshjälpmedel.....	15
2.8 Ortopedtekniska hjälpmedel.....	17
2.9 Cyklar.....	21
2.10 Hygienhjälpmedel.....	22
2.11 Synhjälpmedel.....	25
2.12 Hörapparater.....	27
2.13 Övriga hörhjälpmedel.....	29
2.14 Hjälpmedel för urinblåsa/tarm.....	30
2.15 Hårersättning.....	32

1. Inledning

På uppdrag av Hjälpmedelsnämnden Dalarna utifrån regionplanen 2020-2022 genomför Dalarnas Hjälpmedelscenter en översyn av patientavgifter för hjälpmedel i länet. Översynen gäller de hjälpmedel som hanteras inom förvaltningarna Hjälpmedel Dalarna och Hörsel och Syn Region Dalarna. Ett särskilt uppdrag i översynen är att utreda högkostnadsskydd för hjälpmedel.

Översynen beräknas pågå under 2020-2021. Tidplanen är att under våren 2020 kartlägga nuläget vad gäller patientavgifter för hjälpmedel i länet, göra en omvärldsbevakning i framförallt andra län i sjukvårdsregionen, genomföra och sammanställa intervjuer med brukare, profession, intressenter och beslutsfattare. Intervjuerna syftar till att fånga upp funderingar, synpunkter och idéer/förslag som kan finnas hos dessa grupper. Detta arbete kommer att ligga till grund för de förslag på eventuella ändringar av patientavgifter som kommer att arbetas fram under hösten 2020. Målsättningen är att arbeta fram flera förslag utifrån flera spår att ta ställning till som t ex högkostnadsskydd, abonnemangsavgift mm. För varje förslag till eventuell ändring av avgifter ska en konsekvensbeskrivning finnas. Under första halvåret 2021 är vår förhoppning att beslutsgången kan genomföras. Eventuella ändringar av patientavgifter för hjälpmedel kan då träda i kraft någon gång under hösten 2021.

1.1 Bakgrund

Inom hjälpmedelsområdet i Sverige har genom årens lopp ett ökat ansvar för kostnader lagts på hjälpmedelsanvändaren. 2016 genomförde Socialstyrelsen en kartläggning av regelverk, avgifter för samt förskrivning av hjälpmedel i landet. Rapporten syftade också till att ge ett underlag för kommuner och regioner i deras arbete med att utveckla regelverken för hjälpmedelsområdet eller avgiftsfrågor.

Socialstyrelsen konstaterar att det finns stora skillnader både inom och mellan regioner och kommuner när det gäller avgifter inom hjälpmedelsområdet. Avgifterna är kopplade till specifika hjälpmedel men varierar också mellan de olika hjälpmedelsområdena. Av fallbeskrivningarna framgår att de samlade avgifterna för de olika personerna skiljer sig mycket åt, från 0 kr till flera tusen kronor beroende var i landet man bor.

I Dalarna får hjälpmedelsanvändare betala olika former av avgifter för lån av det behövda hjälpmedlet. Det gäller oavsett om förskrivaren finns inom regionens eller kommunernas hälso- och sjukvård.

I dag ingår enbart besöksavgiften i högkostnadsskyddet. Hjälpmedelsavgiften är av engångskaraktär, som gäller de flesta hjälpmedelsgrupper, eller av hyreskaraktär. Förbrukningsmaterial till de olika hjälpmedlen bekostas i regel av hjälpmedelsanvändaren. Hjälpmedel för helt eget ansvar benämns egenansvarsprodukter. Dessa köper hjälpmedelsanvändaren antingen i hjälpmedelsbutiker eller vid förskrivande enhet. Prissättningen är enhetlig i länet och ansvaret har Hjälpmedelsnämnden, både vad gäller sortiment och prissättning. Besöksavgifter är kostnadsfria för barn och unga under 20 år samt de över 85 år. De allra flesta hjälpmedel är kostnadsfria för barn och unga under 20 år.

Inkontinenshjälpmedel är de enda av de samhällsägda hjälpmedlen som är helt kostnadsfria för hjälpmedelsanvändaren.

Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

Riksdagen fattade 1997 beslut om prioriteringar inom hälso- och sjukvården och slog fast att tre principer ska ligga till grund för prioriteringar inom vården: människovärdesprincipen, behovs- och solidaritetsprincipen och kostnadseffektivitetsprincipen. Dessa principer utgör grunden för denna översyn av patientavgifter för hjälpmedel i Dalarna.

1.2 Syfte

Översyn av patientavgifter för hjälpmedel i Dalarna inklusive utredning om möjlighet till högkostnadsskydd för hjälpmedel.

Utarbeta och presentera alternativa förslag med konsekvensbeskrivning som underlag för politiskt beslut om eventuella ändringar.

1.3 Mål

Att patientavgifter för hjälpmedel i Dalarna är jämlika, behovsstyrda och kostnadnyttiga effektiva.

2. Patientavgifter för hjälpmedel – nuläge och omvärldsbevakning

Här redovisas aktuella patientavgifter för hjälpmedel i Dalarna, län inom sjukvårdsregionen samt ett urval län utanför sjukvårdsregionen.

Omvärldsbevakningen har gjorts genom sökning på nätet, främst genom 1177.se, och personlig kontakt med hjälpmedelsaktörer via mejl och/eller telefon.

2.1 Sammanfattning avgifter Dalarna

Hjälpmedel	Patientavgift
APAP/CPAP	Hyresavgift 150 kr/månad. Betalas kvartalsvis autogiro eller faktura. Mask ingår vid uthämtning. Ny mask 500 kr och övriga tillbehör 100 – 300 kr/reservdel 1ggr/år subventionerat. Om fler tillbehör behövs tas fullpris ut. Service ingår i hyran och sker vart 5:e år.
Övriga personliga medicinska hjälpmedel	Ingen avgift
Kommunikationshjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
Kognitiva hjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
Manuella rullstolar	150 kr hjälpmedelsavgift
Elrullstolar	150 kr hjälpmedelsavgift
Övriga förflyttningshjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
Behandlings- och träningshjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
Ortopedtekniska hjälpmedel	Skor: Engångsavgift 400 kr/ 800 kr Övriga hjälpmedel: 20 år och äldre: 150: - hjälpmedelsavgift
Cyklar	3% alternativt 15% av basbeloppet / år. Kan även köpas.
Hygienhjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
Synhjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
Hörapparater	500 kr per hörapparat
Övriga hör hjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
Inkontinens hjälpmedel	Ingen avgift

Hårsättning	Grupp A (håravfall vid medicinsk behandling). Bidrag 4 000 kr/6 månader x 2 utprovning och tillhandahållande av peruk Grupp B (håravfall sjukdom eller skada/olycksfall) bidrag 8000 kr / 12 månaders period
-------------	---

2.2 Personliga medicinska hjälpmedel

Nuläge Dalarna

APAP/CPAP	Hysesavgift 150 kr/månad. Betalas kvartalsvis autogiro eller faktura. Mask ingår vid uthämtning. Ny mask 500 kr och övriga tillbehör 100 – 300 kr/reservdel 1ggr/år är subventionerat. Om fler tillbehör behövs utöver det tas fullpris ut. Service ingår i hyran och sker vart 5:e år.
Övriga personliga medicinska hjälpmedel	Ingen avgift

Vägledning Intra:

<https://www.regiondalarna.se/contentassets/e19c243a231a43ea8cc272b9ec789915/vagledningar-medicinska-behandlingshjalpmedel.pdf>

Omvärldsbevakning – andra regioner

Inom sjukvårdsregionen: APAP/CPAP	
Gävleborg	Avgiftsfritt. Den enskilde betalar förbrukningsartiklar.
Sörmland	Hyra 100 kr/månad
Värmland	Värde på 2 000 kronor eller högre har en årsavgift på 600 kronor. Förbrukningsartiklar och tillbehör ingår.
Örebro	Årsavgift 1200 kr – 100 kr/månad, kvartalsbetalning
Uppsala	Avgiftsfritt. Den enskilde betalar förbrukningsartiklar.
Västmanland	Avgiftsfritt. Den enskilde betalar förbrukningsartiklar.
Övriga regioner: APAP/CPAP	
Västra Götaland	Avgiftsfritt.
Västernorrland	Engångsavgift 250 kr

Stockholm	1200 kr/år
Skåne	500 kr engångsavgift. Alla tillbehör/förbrukningsartiklar ingår vid utlämningstillfället. Därefter betalas förbrukningsartiklar av den enskilde.

Inom sjukvårdsregionen: Övriga personliga medicinska behandlingshjälpmedel	
Gävleborg	I Regionen betalar vuxna 100 kr/hjälpmedel som man får, en engångskostnad. Detta gäller hjälpmedel som förskrivits av någon som jobbar i Regionen. Barn betalar aldrig för hjälpmedel.
Sörmland	https://samverkan.regionsormland.se/siteassets/halsa-och-varld/hjalpmedelscentralen/avgifter.pdf
Värmland	Nya avgiftsnivåer för övriga hjälpmedel där CPAP-utrustning, andningshjälpmedel, infusionspumpar, övrig inhalationsutrustning samt hjälpmedel vid antikoaguleringsbehandling ingår. Hjälpmedlen ingår i högkostnadsskyddet för hjälpmedel. Dessa delas in i två avgiftsnivåer: Övriga hjälpmedel med ett värde på 2 000 kronor eller högre har fortsatt en årsavgift på 600 kronor per år. Förbrukningsartiklar och tillbehör ingår. Övriga hjälpmedel med ett värde på lägre än 2 000 kronor får en engångsavgift på 20 procent av hjälpmedlets värde. Förbrukningsartiklar och tillbehör står patienten själv för.
Örebro	Abonnemangsavgift 65 kr/mån oavsett antal hjälpmedel för personer över 20 år. CPAP 1200 kr/år.
Uppsala	Egenavgift 340 kr/hjälpmedel. Erhålles två hjälpmedel samtidigt är egenavgiften 510 kr och vid tre eller fler hjälpmedel 680 kr. Högkostnadsskydd gäller enligt följande; – den som betalat egenavgifter för hjälpmedel motsvarande det belopp som gäller för det statliga högkostnadsskyddet (1 150 kr) erhåller kostnadsfria hjälpmedel under resterande del av en tolv månadersperiod. – avgifter för hjälpmedel får inte räknas samman med i högkostnadsskyddet för sjukvård. Eventuellt kan det dock räknas med i ett samordnat högkostnadsskydd.
Västmanland	CPAP – engångsavgift 500 kr.

2.3 Kognition- och kommunikationshjälpmedel

Nuläge Dalarna

Kommunikationshjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
Kognitiva hjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift

Riktlinjer: <https://www.regiondalarna.se/plus/hjalpmedel/om-forskrivning/forskrivningsprocessen/forteckning-och-riktlinjer/>

Omvärldsbevakning

Inom sjukvårdsregionen: Kognition och Kommunikation	
Gävleborg	I Regionen betalar vuxna 100 kr/hjälpmedel som man får, en engångskostnad. Detta gäller hjälpmedels som förskrivits av någon som jobbar i Regionen. Barn betalar aldrig för hjälpmedel.
Sörmland	https://samverkan.regionsormland.se/siteassets/halsa-och-vard/hjalpmedelscentralen/avgifter.pdf
Värmland	Avgiftsfritt
Örebro	Abonnemangsavgift 65 kr/mån oavsett antal hjälpmedel för personer över 20 år. Gäller individmärkta hjälpmedel, men alla kognitiva hjälpmedel är individmärkta.
Uppsala	Regionen ansvarar för personer under 21 år och har inga avgifter för dessa. Kommunerna ansvarar för de vuxna och det är endast Tierps kommun som tar ut en avgift.
Västmanland	Avgiftsfritt

Övriga regioner: Kognition och Kommunikation	
Halland	Avgiftsfritt
Jönköping	Avgiftsfritt
Jämtland och Härjedalen	Engångsavgift 500 kr för tyngdtäcken till vuxna. Annars avgiftsfritt.
Kalmar	Avgiftsfritt
Kronoberg	Egenavgift 350 kr för tyngdtäcke, tyngdväst, dasiyspelare samt alla hjälpmedel med klocka i (exv. MemoDay, MemoDayPlanner, MyTime, Malem)
Västerbotten	Engångsavgift 400 kr för tyngdtäcke till vuxna.

Region Skåne	Tyngdtäcke 300 kronor
Västra Götaland	Inga avgifter
Norrbottn	Inga avgifter
Blekinge	Inga avgifter
Gotland	Högekostnadsskydd 2000 kr/år. Tyngdtäcke 600 kr.
Halland	Inga avgifter

2.4 Manuella rullstolar

Nuläge Dalarna

Manuella rullstolar	Hjälpmedelavgift 150 kr
---------------------	-------------------------

Riktlinjer:

https://www.regiondalarna.se/contentassets/e19c243a231a43ea8cc272b9ec789915/riktlinjer/riktlinje_manuell_rullstol.pdf

Omvärldsbevakning

Inom sjukvårdsregionen: Manuella rullstolar	
Gävleborg	100 kr hjälpmedelsavgift.
Sörmland	Avgiftsfritt
Värmland	Egenavgift: 20 % av hjälpmedlets värde ingår i högkostnadsskydd 1150: -
Örebro	Abonnemangsavgift 65 kr/månad, oavsett antal hjälpmedel. 100: - Serviceavgiften omfattar service, installation och reparation
Uppsala	Vuxna som fyllt 21 år får hjälpmedel för förflyttning och personlig från kommunen.

Övriga län – urval: Manuella rullstolar	
Västra Götaland	Avgiftsfritt

Stockholm	Avgiftsfritt
Skåne	Avgiftsfritt
Blekinge	Avgiftsfritt
Gotland	Avgiftsfritt
Halland	Avgiftsfritt
Jämtland Härjedalen	Utprovningsavgift 100: - ingår inte i högkostnadsskyddet
Jönköping	Avgiftsfritt
Kalmar	Avgiftsfritt
Kronoberg	Avgiftsfritt
Norrbottn	Avgiftsfritt
Västerbotten	Utprovning och anpassnings avgift 200 kronor.
Östergötland	Olika i kommunerna

2.5 Elrullstolar

Nuläge Dalarna

Elrullstol	Hjälpmedelsavgift 150 kr
------------	--------------------------

Riktlinje:

https://www.regiondalarna.se/contentassets/e19c243a231a43ea8cc272b9ec789915/riktlinjer/riktlinje_eldriven_rullstol.pdf

Omvärldsbevakning andra regioner

Inom sjukvårdsregionen: Elrullstol	
Gävleborg	100 kr hjälpmedelsavgift
Sörmland	Eldriven rullstol, eldriven vårdmanövrerad rullstol, drivaggregat till manuell rullstol hyra 600 kr/år.
Värmland	Engångsavgift på 20 % av värdet. Serviceavgift 600 kr/år, ingår i högkostnadsskyddet. Besöksavgift 200 kr.

Örebro	Ingen avgift t o m 19 år. Elrullstol med manuell styrning startavgift på 500 kr sedan abonnemangavgift 65 kr/månad oavsett antal hjälpmedel (Syncentralen, Audiologiska kliniken, Centrum för hjälpmedel). Serviceavgift 100 kr. Hemtransportsavgift 200 kr. Besöksavgift 200 kr, inte vid service (mellan 20-84 år)
Uppsala	Upp till 21 år ingen avgift på hjälpmedel. Fr.o.m. 21 år ligger ansvaret på kommunerna. I Uppsala kommun är elrullstolen avgiftsfri. Besöksavgift som övriga besök hos hälso- och sjukvårdspersonal 200 kr/besök. Max 300 kr/månad. I Enköpings kommun 110 kr/mån.
Västmanland	Ingen avgift. Betalar för reparation av däck och slang. Diskussion pågår om årsavgift 500 kr/år, inte beslutat ännu (2020-03)

Övriga län – urval:	
Västra Götaland	Ingen specifik avgift för utprovning. Besöksavgift 100 kr som alla öppenvårdsbesök.
Västernorrland	Kommunernas ansvar. Utprovningsavgift förekommer mellan 200 och 300 kr.
Stockholm	Inga avgifter. För patient-ingen kostnad i samband med förskrivning.
Skåne	500 kr/år i serviceavgift för patient över 20 år.
Blekinge	Årsavgift 500 kr/år för vuxna. Ingen avgift till och med 19 år.
Gotland	Högekostnadsskydd för hjälpmedel. Frikort börjar gälla när kostnaden överstiger 2000 kr/12 månaders period.
Halland	Avgiftsfritt
Kronoberg	Avgiftsfritt
Västerbotten	Kommunernas ansvar. Årsavgift 1000 kr/år.

2.6 Övriga förflyttningshjälpmedel

Nuläge Dalarna

Övriga förflyttningshjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift med vissa undantag, ex kryckkäppar
--------------------------------	---

Riktlinjer: <https://www.regiondalarna.se/plus/hjalpmedel/om-forskrivning/forskrivningsprocessen/forteckning-och-riktlinjer/>

Omvärldsbevakning

Inom sjukvårdsregionen: Övriga förflyttningshjälpmedel	
Gävleborg	Samhällsbetalda hjälpmedel 100 kr hjälpmedelsavgift. Kryckkäppar, käppar och rollatorer är egenansvar.
Sörmland	Framför allt kommunalt ansvar. Avgiftsfritt i urval av kommuner.
Värmland	20 procent av hjälpmedlets värde för hjälpmedel inom hjälpmedelsservice, hörselvården och syncentralen. Hjälpmedel med ett värde under 500 kronor är kostnadsfritt. Högekostnadsskydd på 1 150 kronor gäller hjälpmedel inom hjälpmedelsservice, hörselvården, ortopedtekniska och syncentralen. Ortopediska skor ingår inte i högekostnadsskyddet. Avgiftsfritt i kommunerna.
Örebro	Abonnemangsavgift 65 kr/månad, oavsett antal hjälpmedel + 100 kr i installations-, service-, reparationsavgift. Undantaget vissa hjälpmedel, ex rollatorer 250 kr hjälpmedelsavgift.
Uppsala	Avgiftsfritt i urval av kommuner.
Västmanland	Avgiftsfritt i regionen, dock betalar patienten 500 kr för rollator 2, s.k. låneavgift. Avgiftsfritt i urval av kommuner.

Övriga län – urval: Övriga förflyttningshjälpmedel	
Västra Götaland	Avgiftsfritt i både region och kommuner?
Västernorrland	Barn och ungdomar under 20 år betalar ingen egenavgift för sina hjälpmedel. Avgift tas ut vid förskrivning av hjälpmedel från Synrehabiliteringen, Hörselvården, Logopedimottagning samt hjälpmedel som förskrivs inom den specialiserade vården av läkare. Ortopedtekniska hjälpmedel har också kvar egenavgiften. Egenavgiften är 300 kr/hjälpmedel. Hjälpmedel som förskrivs av habiliteringen är kostnadsfria. I övrigt avgiftsfritt i både region och kommuner?
Stockholm	I övrigt avgiftsfritt i region och Stockholms stad (med vissa undantag). Högekostnadskort 2000 kr/år.
Skåne	Avgiftsfritt i regionen. Lunds kommun: Du betalar 362 kronor per månad eller per ordinationstillfälle för tekniska hjälpmedel. Utöver detta betalar du en abonnemangsavgift på 65 kr per månad för hjälpmedel oavsett hur många hjälpmedel du har. Om du inte kan återlämna hjälpmedlen själv betalar du 300 kr i hämtningsavgift. Malmö kommun: Avgiftsfritt.

Gotland	Avgiftsfritt med vissa undantag: http://www.hinfo.se/nyhjmguide_hmcgot/Index.aspx?Customer=HMCGOT&StepID=124
Halland	Avgiftsfritt förutom vissa medicinska behandlingshjälpmedel. Avgiftsfritt i urval av kommuner.
Jämtland Härjedalen	Större delen av sortimentet avgiftsfritt: <ul style="list-style-type: none"> ○ Produkter som kräver hälso- och sjukvårdens kompetens att förskriva eller prova ut. ○ Kan medföra risk och kräver därför uppföljning. <p>Vissa kostnadstaksprodukter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Produkter som kräver hälso- och sjukvårdens kompetens att förskriva eller prova ut. ○ Medför sannolikt inte stora risker och kräver därför inte uppföljning. ○ Den enskilde betalar produktens pris eller maximalt kostnadstak 500 kronor och äger efter förskrivning produkten. Kostar hjälpmedlet mer betalar förskrivande enhet överstigande belopp. <p>En del egenavgiftsprodukter, ex Rollator 300 kr/förskrivning.</p>
Jönköping	De flesta hjälpmedel är helt avgiftsfria för dig som har behov av dem. För andra hjälpmedel står du själv för en del av kostnaden i form av avgift eller bidrag. Lika som regionen i ett urval av kommuner.
Kalmar	Troligen avgiftsfritt inom regionen, med vissa egenavgifter? Hos kommunerna avgiftsfritt med vissa egenavgifter, kan skilja sig mellan kommuner.
Kronoberg	Kostnadsfritt inom både region och kommun?
Norrbottn	Kostnadsfritt med undantag, ex: Rollator egenavgift på 300 kr/st vid användning längre än 4 månader. För komplett stödkäpp eller kryckkäpp (inkl. isdubb och doppsko) uttas en egenavgift på 100 kr/st. Ett urval av kommuner har samma upplägg som regionen.
Västerbotten	Avgiftsfritt till större delen. Undantag ex: korttidsbehov av kryckkäppar då egenavgift betalas av patienten (100:-) samt 300 kr för rollator utöver den 1:a som är "fri". Samma i urval av kommuner.
Östergötland	Avgiftsfritt med vissa undantag, ex kryckkäppar 100-200:-. Samma i urval av kommuner.

2.7 Behandlings- och träningshjälpmedel

Nuläge Dalarna

Behandlings- och träningshjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift med undantag, ex: TENS 1000 kr i schablonbelopp (engångssumma) om patienten vill behålla den efter tre månader. Arm-, bål- och benträningsredskap betalas till största delen av patienten, viss kan dock förskrivas.
-------------------------------------	---

Riktlinjer: <https://www.regiondalarna.se/plus/hjalpmedel/om-forskrivning/forskrivningsprocessen/forteckning-och-riktlinjer/>

Omvärldsbevakning

Inom sjukvårdsregionen: Behandlings- och träningshjälpmedel	
Gävleborg	100 kr hjälpmedelsavgift, enligt 1177. Enligt regionens hemsida står regionen för kostnaderna för hjälpmedel (information från 2018), patienten betalar endast för egenansvarsprodukter??
Sörmland	Avgiftsfritt förutom TENS, 100 kr/månad. Avgiftsfritt i urval av kommuner.
Värmland	20 procent av hjälpmedlets värde för hjälpmedel inom hjälpmedelsservice, hörselvården och syncentralen. Hjälpmedel med ett värde under 500 kronor är kostnadsfritt. Högekostnadsskydd på 1 150 kronor gäller hjälpmedel inom hjälpmedelsservice, hörselvården, ortopedtekniska och syncentralen. Ortopediska skor ingår inte i högekostnadsskyddet. Avgiftsfritt i kommunerna.
Örebro	Abonnemangsavgift 65 kr/månad, oavsett antal hjälpmedel + 100 kr i installations-, service-, reparationsavgift. Undantag vissa hjälpmedel, TENS kostnadsfritt men patienten betalar elektroder och batteri.
Uppsala	Avgiftsfritt i urval av kommuner.
Västmanland	Avgiftsfritt i regionen. Avgiftsfritt i urval av kommuner. Patienten betalar för elektroder och batterier vid TENS. Gemensam hjälpmedelsnämnd.
Övriga län – urval: Behandlings- och träningshjälpmedel	
Västra Götaland	Avgiftsfritt i både region och kommuner?
Västernorrland	Barn och ungdomar under 20 år betalar ingen egenavgift för sina hjälpmedel. Avgift tas ut vid förskrivning av hjälpmedel från Synrehabiliteringen, Hörselvården, Logopedimottagning samt hjälpmedel som förskrivas inom den specialiserade vården av läkare. Ortopedtekniska hjälpmedel har också kvar egenavgiften. Egenavgiften är 300 kr/hjälpmedel.

	<p>Hjälpmedel som förskrivs av habiliteringen är kostnadsfria.</p> <p>I övrigt avgiftsfritt i både region och kommuner?</p>
Stockholm	<p>Hysesavgifter för TENS-hjälpmedel 100 kr/kalendermånad i max 6 mån. Ingår i högkostnadsskyddet.</p> <p>I övrigt avgiftsfritt i region och Stockholms stad (med vissa undantag). Högkostnadskort 2000 kr/år.</p>
Skåne	<p>Avgiftsfritt i regionen.</p> <p>Lunds kommun: Du betalar 362 kronor per månad eller per ordinationstillfälle för tekniska hjälpmedel. Utöver detta betalar du en abonnemangsavgift på 65 kr per månad för hjälpmedel oavsett hur många hjälpmedel du har.</p> <p>Om du inte kan återlämna hjälpmedlen själv betalar du 300 kr i hämtningsavgift.</p> <p>Malmö kommun: Avgiftsfritt.</p>
Gotland	<p>Avgiftsfritt med vissa undantag: http://www.hinfo.se/nyhjmguide_hmcgot/Index.aspx?Customer=HMCBOT&StepID=124</p>
Halland	<p>Avgiftsfritt i region och urval av kommuner förutom vissa medicinska behandlingshjälpmedel. TENS: Patientavgiften är 100 kr/påbörjad månad.</p>
Jämtland Härjedalen	<p>Större delen av sortimentet avgiftsfritt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Produkter som kräver hälso- och sjukvårdens kompetens att förskriva eller prova ut. ○ Kan medföra risk och kräver därför uppföljning. <p>Vissa kostnadstaksprodukter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Produkter som kräver hälso- och sjukvårdens kompetens att förskriva eller prova ut. ○ Medför sannolikt inte stora risker och kräver därför inte uppföljning. ○ Den enskilde betalar produktens pris eller maximalt kostnadstak 500 kronor och äger efter förskrivning produkten. Kostar hjälpmedlet mer betalar förskrivande enhet överstigande belopp. <p>En del egenavgiftsprodukter, ex TENS fritt lån i tre månader, sedan erbjudande om subventionerat köp: 1000 kr.</p>
Jönköping	<p>De flesta hjälpmedel är helt avgiftsfria för dig som har behov av dem. För andra hjälpmedel står du själv för en del av kostnaden i form av avgift eller bidrag.</p> <p>TENS: 150 kronor/månad (300 kronor/tillfälle vid graviditet/förlossning)</p> <p>Lika som regionen i ett urval av kommuner.</p>

Kalmar	Troligen avgiftsfritt inom regionen, med vissa egenavgifter? Hos kommunerna avgiftsfritt med vissa egenavgifter, kan skilja sig mellan kommuner.
Kronoberg	Kostnadsfritt med undantag? Träningshjälpmedel 350 kronor per år TENS 175 kronor per påbörjad månad
Norrbottn	Kostnadsfritt med undantag, ex: de patienter som har ett långvarigt behov (längre än tre månader) ska erlægga en egenavgift på 1 000 kr efter tre månaders lån eller återlämna TENS-apparaten. Ett urval av kommuner har samma upplägg som regionen.
Västerbotten	Avgiftsfritt till största delen. Undantaget ex: TENS-apparat som kan övergå i egenansvar (oklart när, hur och kostnad), samt tyngdtäcke 400: -. Samma i urval av kommuner.
Östergötland	Avgiftsfritt. Samma i urval av kommuner.

2.8 Ortopedtekniska hjälpmedel

Nuläge Dalarna

Ortopedtekniska hjälpmedel	20 år och äldre: 150: - hjälpmedelsavgift på ordinerade hjälpmedel Sko avgift 0 - 16 år: 400:- paret Sko avgift 16 år och äldre: 800:- paret
----------------------------	--

Riktlinjer: <https://www.regiondalarna.se/plus/hjalpmedel/om-forskrivning/forskrivningsprocessen/forteckning-och-riktlinjer/>

Omvärldsbevakning

Inom sjukvårdsregionen: Ortopedtekniska hjälpmedel	
Gävleborg	Skor: vuxna 900 Barn: 300 Hjälpmedelsavgift övrigt: 100 kr
Sörmland	Skor och stövlar, vuxna 900kr/par Skor och stövlar, barn 400kr/par Armbågsortos eller åtgång mindre än 450 cm ² 350kr Epicondylit bandage 200kr Korsetter och ryggördlar Avgift gäller även förskrivningar inom mödrahälsovården. 500kr Prefabricerade mjuka standard modell

	<p>Finger eller tumortos 100kr Fot 150kr Handledsortos 250kr Rygg, knä 350kr Kompressionshjälpmedel Standard eller måttbeställd Högst 2 uppsättningar per år. Kompressions BH 400kr Kompressionsstrumpa eller ärm Par eller byxa 200kr 400kr Kompressionshandske 100kr</p>
Värmland	<p>Ortopedtekniska skor: 800 kr/par för vuxna, 400 kr/par för barn och unga Reparationer, ändringar och förhöjning av skor: 200 kr Klackhöjning 15 mm och mindre hänvisas till klackbar. Övriga ortopedtekniska hjälpmedel: 200 kr/hjälpmedel Ingår inte i högkostnadsskyddet.</p>
Örebro	<p>Vuxna: Skor (oavsett par eller styck)800 kr Sandal (oavsett par eller styck) 600 kr Kompressionsstrumpa klass 2 och uppåt 170 kr Barn: Skor/sandal (oavsett par eller styck) 400 kr Skor (oavsett par eller styck) 800 kr Sandal (oavsett par eller styck) 600 kr Skoinlägg/fotbäddar (oavsett par eller styck) 800 kr Skoändringar (oavsett om den ena eller båda skorna åtgärdas) 200 kr Knäortoser 800 kr Fotortoser 600 kr Gördlar, bräckband, BH, SI bälte 400 kr Tygkorsetter 600 kr</p> <p>Barn: Skor/sandal (oavsett par eller styck) 400 kr Skoinlägg/fotbäddar (oavsett par eller styck) 400 kr Skoändringar (oavsett par eller styck) 200 kr</p>
Uppsala	<p>Egenavgifter skor med fotbäddar: 900 kr för vuxna och 300 kr för barn. Ett hjm: 340: - två hjm: 510: - tre hjm: 680:- Högkostnadsskydd 1100:-</p>
Västmanland	<p>Mjuka ortoser fullbetalande Rigida/semirigida ortoser kostnadsfria Fotbäddar vuxn(from 18 år) 600kr Fotbäddar barn(tom 17år) 300kr Ortopediska skor, vuxn(from 18 år) 800kr Ortopediska skor, barn(tom 17år) 400kr Efterbehandlingsskor kostnadsfria Behandlingshjälpmedel kostnadsfria Bräckband 200kr</p>
Övriga län – urval: ortopedtekniska hjälpmedel	
Västra Götaland	Skor - 800/per par vuxen, 400/per par barn

	Utprovningssavgift 100: - Högkostnadsskydd 1150 kr
Västernorrland	Skor - 800/ per par vuxen 500/ per par barn Övrigt 300: -/ hjälpmedel
Stockholm	Gäller ej högkostnadsskydd. Skor - 1000/ per par vuxen 500/ per par barn Övrigt kostnadsfritt?
Skåne	Skor - 700/ per par vuxen 300/ per par barn Ortoser och proteser: 300: - styck
Blekinge	Åtgärder på skor: 150 kronor (gäller högst fem par per år) Bidrag till olikstora skor: 800 kronor per par Resår- och tygkorsett: 300 kronor styck Mjuka arm- och ben-ortoser: 300 kronor styck Fotortoser och inlägg: 500 kronor per par Ingår ej i högkostnadsskyddet
Gotland	Ortopediska skor, vuxna över 18 år 500 kronor per sko, ej högkostnadsskydd Stöd- och kompressionsstrumpor 150 kronor per arm eller ben Ingår i högkostnadsskyddet. Ortoser. Faktisk kostnad, dock max 300 kronor styck Ingår i högkostnadsskyddet.
Halland	Max 4 par skor/år till en kostnad av 0-9 år 300 kr/par 10-19 år 450 kr/par 20 år - 600 kr/par mjuka ortoser 100 kr.
Jämtland Härjedalen	<ul style="list-style-type: none"> •Inlägg/fotbäddar: 300: -/par •Mjuka ortoser: 300: -/st. •Mjuka ryggortoser: 600: -/st. •Skor till barn (under 18 år): 300: -/par •Skor till vuxna: 1000: -/par
Jönköping	<p>Ortopediska skor, stövlar och kängor för barn och ungdomar under 20 år. 50 % (av totalpris), max 500 kronor. Bidrag lämnas till max fyra par skor per år.</p> <p>Ortopediska skor från 20 år. 50 %, max 900 kronor. Bidrag lämnas till max fyra par skor per år.</p> <p>Ortopediska kängor/stövlar från 20 år. 50 %, max 1000 kronor. Bidrag lämnas till max fyra par skor per år.</p> <p>Skoändringar 100 kronor/sko. Bidrag lämnas till max fyra skoändringar per år.</p> <p>RA-toffel</p>

	<p>50 %, max 600 kronor. Bidrag lämnas till max fyra par tofflor per år.</p> <p>Egenavgiften är 200 kronor per utprovad ortos.</p> <p>Standardstrumpor 1 - 3 2 170 kr Standardstrumpor 4 4 170 kr Måttbeställda strumpor 4 240 kr Kompressionsutrustning: Egenavgift 150 kronor/månad. Högkostnadsskydd för samtliga behandlingshjälpmedel är 1800 kronor per tolv månadersperiod</p>																
Kalmar	<p>Vid förskrivning av ortoser tas en egenavgift ut för faktisk kostnad, dock högst 500 kronor inkl. moms.</p> <p>Egenavgiften uppgår till 1000 kronor/par från det man fyller 18 år. 400 kronor/par under 18 år.</p> <p>Anpassade standardskor, måttanpassade skor, tillverkade skor efter individuell utformad läst: Egenavgiften uppgår till 500 kronor/par från det man fyller 18 år. 250 kronor/par under 18 år.</p> <p>Normalförskrivning två par per 12-månadersperiod. Vid behov däröver ingen avgift</p> <p>Egenavgift: 200 kronor tas ut för varje ändrad sko från det man fyller 18 år.</p> <p>Egenavgift: För inlägg och fotbädd erläggs en avgift om 500 kronor</p>																
Kronoberg	<p>Inlägg/fotbäddar per styck 175 kronor per par 350 kronor Mjuka ortoser 350 kronor Tygkorsetter/gördlar 350 kronor Ortopediska skor (per par) över 18 år 700 kronor Ortopedtekniska förbrukningsartiklar av helfabrikat 350 kronor. Se även under hjälpmedelsbidrag</p>																
Norrbotten	<table> <thead> <tr> <th>Kostnad för ortos</th> <th>Egenavgift</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0–149 kr</td> <td>0 kr</td> </tr> <tr> <td>150–249 kr</td> <td>150 kr</td> </tr> <tr> <td>250 kr–</td> <td>250 kr</td> </tr> <tr> <td>Maximal avgift per år</td> <td>750 kr</td> </tr> <tr> <td>Ortopediska skor Vuxna/barn</td> <td>Egenavgift per par</td> </tr> <tr> <td>Vuxna</td> <td>800 kr</td> </tr> <tr> <td>Barn och ungdom under 20 år</td> <td>500 kr</td> </tr> </tbody> </table>	Kostnad för ortos	Egenavgift	0–149 kr	0 kr	150–249 kr	150 kr	250 kr–	250 kr	Maximal avgift per år	750 kr	Ortopediska skor Vuxna/barn	Egenavgift per par	Vuxna	800 kr	Barn och ungdom under 20 år	500 kr
Kostnad för ortos	Egenavgift																
0–149 kr	0 kr																
150–249 kr	150 kr																
250 kr–	250 kr																
Maximal avgift per år	750 kr																
Ortopediska skor Vuxna/barn	Egenavgift per par																
Vuxna	800 kr																
Barn och ungdom under 20 år	500 kr																
Västerbotten	<p>Skor, vuxna 800kr/par Skor, barn 500kr/par Korsetter 300kr/st Ortoser 300kr/st Fotbäddar 300kr/par</p>																

	Fotbäddar, extra par Faktisk kostnad Skoändringar200kr/åtgärd
--	--

2.9 Cyklar

Nuläge Dalarna

Cykel	3 hjulig cykel; person över 16 år betalar i egenavgift 15 % av basbeloppet och äger sedan cykel själv. 3-hjuliga par- och tandemcyklar; en årlig egenavgift på 3 % av basbeloppet. Barn och ungdomar under 16 år betalar en engångsavgift (3 % av basbeloppet) per cykel.
--------------	---

Riktlinjer:

https://www.regiondalarna.se/contentassets/e19c243a231a43ea8cc272b9ec789915/riktlinjer/riktlinje_cyklar.pdf

Omvärldsbevakning

Inom sjukvårdsregionen: Cyklar	
Gävleborg	Förskrivs inte via regionen
Sörmland	Egenavgift cykel barn 400 kr Egenavgift cykel vuxen 600 kr
Värmland	Hjälpmedel med ett värde av 2000 kr eller högre har en årsavgift på 600 kr, då ingår förbrukningsartiklar och tillbehör. Gemensamt högkostnadsskydd för patientavgifter inom öppen hälso- och sjukvård, hjälpmedel och sjukresor på 3300 kr/år. Högkostnadsskyddet inom enbart hjälpmedelsområdet är 1150 kr/år.
Örebro	Barn och ungdom upp till 20 år: egenavgift på 500 kr, tas även ut vid byte av storlek. Vuxna: fast abonnemangsavgift 65 kr/månad för hjälpmedel, oavsett antal hjälpmedel Serviceavgift 100 kr vid service, installation och reparation
Uppsala	Barn och ungdom upp till 21 år ingen avgift. Förskrivs inte till vuxna
Västmanland	Egenavgift trehjulig/tandem cykel barn 5000 kr Låneavgift trehjulig cykel barn 1000 kr
Övriga län – urval:	

Västra Götaland	Ingen avgift
Stockholm	Ingen avgift för barn upp till 18 år
Skåne	Trehjulig cykel för barn och unga upp till 20 år egenavgift: 500 kr
Blekinge	Barn och unga upp till 19 år avgiftsfritt Vuxen egenavgift: 400 kr/år
Gotland	Barn och unga upp till 18 år ingen avgift
Jämtland Härjedalen	Trehjulig cykel för barn och unga upp till 20 år egenavgift: 500 kr/år
Jönköping	Trehjulig cykel för barn och unga upp till 20 år egenavgift: 500 kr (ägs av huvudman) Trehjulig cykel för vuxna över 20 år egenavgift: 50 % av cykelns inköpspris inkl. tillbehör och moms (ägs av brukaren)
Kronoberg	Cykel för barn och unga egenavgift 350 kr
Norrbotten	Barn och unga upp till 20 år (cykel i vuxenstorlek) egenavgift: 3000 kr
Västerbotten	Par/tandemcykel för barn 6-19 år ingen avgift Trehjulig cykel barn 6-19 år ingen avgift Sparkcykel – egenansvar

2.10 Hygienhjälpmedel

Nuläge Dalarna

Hygienhjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift, med vissa undantag, ex: Ny hink eller stänkskydd (ersättning) till förskriften toalettstolsförhöjning betalas av den enskilde. Enklare duschpall betalas av den enskilde.
------------------	---

Riktlinjer:

https://www.regiondalarna.se/contentassets/e19c243a231a43ea8cc272b9ec789915/forteckning_personing_varld.pdf

Omvärldsbevakning

Inom sjukvårdsregionen: Hygienhjälpmedel

Gävleborg	100 kr hjälpmedelsavgift, enligt 1177. Enligt regionens hemsida står regionen för kostnaderna för hjälpmedel (information från 2018).
Sörmland	Avgiftsfritt. Avgiftsfritt i urval av kommuner.
Värmland	20 procent av hjälpmedlets värde för hjälpmedel inom hjälpmedelsservice, hörselvården och syncentralen. Hjälpmedel med ett värde under 500 kronor är kostnadsfritt. Högekostnadsskydd på 1 150 kronor gäller hjälpmedel inom hjälpmedelsservice, hörselvården, ortopedtekniska och syncentralen. Ortopediska skor ingår inte i högekostnadsskyddet. Avgiftsfritt i kommunerna.
Örebro	Abonnemangsavgift 65 kr/månad, oavsett antal hjälpmedel + 100 kr i installations-, service-, reparationsavgift. Avgiftsfritt i Örebro kommun (kommunerna har endast arbetsterapeuter, alla FT/SG är anställda av regionen och förskrivningar av FT/SG är enligt regionens hjälpmedelsavgifter) Från Karlskoga kommun: Kommunen ansvarar för det som kallas omvårdnadshjälpmedel, till exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Personlyft – golvlyft, taklyft, stålyft • Omvårdnadssängar • Förebyggande madrasser • Mobila hygienstolar • Förflyttningshjälpmedel – glidlakan, glidbrädor, vridplatta
Uppsala	Avgiftsfritt i urval av kommuner.
Västmanland	Avgiftsfritt i regionen. Avgiftsfritt i urval av kommuner. Gemensam hjälpmedelsnämnd.
Övriga län – urval: Hygienhjälpmedel	
Västra Götaland	Avgiftsfritt i både region och kommuner?
Västernorrland	Barn och ungdomar under 20 år betalar ingen egenavgift för sina hjälpmedel. Avgift tas ut vid förskrivning av hjälpmedel från Synrehabiliteringen, Hörselvården, Logopedimottagning samt hjälpmedel som förskrivs inom den specialiserade vården av läkare. Ortopedtekniska hjälpmedel har också kvar egenavgiften. Egenavgiften är 300 kr/hjälpmedel. Hjälpmedel som förskrivs av habiliteringen är kostnadsfria. I övrigt avgiftsfritt i både region och kommuner?

Stockholm	I övrigt avgiftsfritt i region och Stockholms stad (med vissa undantag). Högbkostnads kort 2000 kr/år.
Skåne	Avgiftsfritt i regionen. Lunds kommun: Du betalar 362 kronor per månad eller per ordinationstillfälle för tekniska hjälpmedel. Utöver detta betalar du en abonnemangsavgift på 65 kr per månad för hjälpmedel oavsett hur många hjälpmedel du har. Om du inte kan återlämna hjälpmedlen själv betalar du 300 kr i hämtningsavgift. Malmö kommun: Avgiftsfritt.
Gotland	Avgiftsfritt med vissa undantag: http://www.hinfo.se/nyhjmguide_hmcgot/Index.aspx?Customer=HMCGOT&StepID=124
Halland	Avgiftsfritt förutom vissa medicinska behandlingshjälpmedel. Avgiftsfritt i urval av kommuner.
Jämtland Härjedalen	Större delen av sortimentet avgiftsfritt: <ul style="list-style-type: none"> ○ Produkter som kräver hälso- och sjukvårdens kompetens att förskriva eller prova ut. ○ Kan medföra risk och kräver därför uppföljning. <p>Vissa kostnadstaksprodukter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Produkter som kräver hälso- och sjukvårdens kompetens att förskriva eller prova ut. ○ Medför sannolikt inte stora risker och kräver därför inte uppföljning. ○ Den enskilde betalar produktens pris eller maximalt kostnadstak 500 kronor och äger efter förskrivning produkten. Kostar hjälpmedlet mer betalar förskrivande enhet överstigande belopp. <p>En del egenavgiftsprodukter.</p>
Jönköping	De flesta hjälpmedel är helt avgiftsfria för dig som har behov av dem. För andra hjälpmedel står du själv för en del av kostnaden i form av avgift eller bidrag. Lika som regionen i ett urval av kommuner.
Kalmar	Troligen avgiftsfritt inom regionen, med vissa egenavgifter? Hos kommunerna avgiftsfritt med vissa egenavgifter, kan skilja sig mellan kommuner.
Kronoberg	Kostnadsfritt inom både region och kommun?
Norrbotten	Kostnadsfritt med vissa undantag, ex: Armstöd och/eller ryggstöd som monteras på toalett förskrivs som hjälpmedel med en egenavgift på 300 kr/st. Ett urval av kommuner har samma upplägg som regionen.

Västerbotten	Avgiftsfritt.
Östergötland	Avgiftsfritt. Samma i urval av kommuner.

2.11 Synhjälpmedel

Nuläge Dalarna

Synhjälpmedel	150 kr hjälpmedelsavgift
---------------	--------------------------

Omvärldsbevakning

Inom sjukvårdsregionen: Synhjälpmedel													
Gävleborg	100: - per hjälpmedel												
Sörmland	CCTV engångsavgift 600 kr Daisyspelare 100: -/ år												
Värmland	Högekostnadsskydd på 1 150 kronor. 20 procent av hjälpmedlets värde + En årlig serviceavgift per förskrivet hjälpmedel. Serviceavgiften ingår i högekostnadsskyddet för hjälpmedel. Avgiften är 600 kr per år. CCTV, Daisy, Datoranpassning. Hjälpmedel med ett värde under 500 kronor är kostnadsfritt. <i>Linser för vuxna vid medicinska behov</i> Egenavgift för kontaktlinser för vuxna vid medicinskt behov införs och de ingår inte i högekostnadsskyddet för hjälpmedel. Patienten står för förbrukningsmaterial. Mjuka linser får en egenavgift på 500 kronor per år. Hårda linser får en egenavgift på 1 000 kronor per år.												
Örebro	65 kr/månad Abonnemangsavgift, oavsett antal 100: - i Serviceavgift, omfattar service, installation och reparation <table border="1" data-bbox="475 1765 1390 2036"> <tr> <td>Glasögonbåge</td> <td>500 kr</td> </tr> <tr> <td>Avståndsglas</td> <td>150 kr/st.</td> </tr> <tr> <td>Läsglas till addition upp till 5,0</td> <td>100 kr/st.</td> </tr> <tr> <td>Bifokalglas</td> <td>150 kr/st.</td> </tr> <tr> <td>Progressivt glas</td> <td>600 kr/st.</td> </tr> <tr> <td>Slipat solglas i båge</td> <td>200 kr/st.</td> </tr> </table>	Glasögonbåge	500 kr	Avståndsglas	150 kr/st.	Läsglas till addition upp till 5,0	100 kr/st.	Bifokalglas	150 kr/st.	Progressivt glas	600 kr/st.	Slipat solglas i båge	200 kr/st.
Glasögonbåge	500 kr												
Avståndsglas	150 kr/st.												
Läsglas till addition upp till 5,0	100 kr/st.												
Bifokalglas	150 kr/st.												
Progressivt glas	600 kr/st.												
Slipat solglas i båge	200 kr/st.												

	Solförhängare	200 kr
	Behandling av glas (bland annat antireflexbehandling och hårdbehandling)	100 kr per glas och behandling
	Kontaktlinser:	
	Nyttillpassning inkl. lins	1 000 kr/öga
	Omtillpassning inkl. lins	600 kr/öga
	Månadslinser	200 kr/öga och halvår
	Ny kontaktlins	400 kr
	Avgiften kan maximalt bli 2 800 kr/år	
Uppsala	Ett hjm: 340: - två hjm: 510: - tre hjm: 680: - Högkostnadsskydd 1100: -, (inga besöksavgifter)	
Västmanland	Ingen avgift	

Övriga län – urval: Synhjälpmedel		
Västra Götaland	Bara patientavgift 100: - vid utprovning	
Västernorrland	300: -	
Stockholm	Avgiftsfritt Kontaktlinser som förskrivs vid specialistklinik. Avgiftsbefrielse för barn under 18 år 1000 kr/ 12- månadsperiod Ingår i högkostnadsskyddet.	
Skåne	Avgiftsfritt – många olika avgifter för linser + glasögon.	
Blekinge	Avgiftsfritt	
Gotland	700 kronor per glasögon Ingår i högkostnadsskyddet.	
Halland	Avgiftsfritt	
Jämtland Härjedalen	Utprovningsavgift 100: -, ingår inte i högkostnadsskyddet	
Jönköping	Avgiftsfritt	
Kalmar	Avgiftsfritt	
Kronoberg	CCTV- utrustning 350 kronor Daisy 350 kronor Elektroniskt förstoringsglas 350 kronor Fickminne 350 kronor Glasögon	

	350 kronor
Norrbottn	Avgiftsfritt, Daisy 500 kr per styck Glasögon med båge är 500
Västerbotten	Ett besök för att prova ut eller anpassa ett hjälpmedel kostar 200 kronor. För vissa hjälpmedel betalar du också en avgift.
Östergötland	Avgiftsfritt

2.12 Hörapparater

Nuläge Dalarna

Hörapparat	Fast utprovningavgift 500 kr/hörapparat
------------	---

Omvärldsbevakning andra regioner

Inom sjukvårdsregionen: Hörapparater	
Gävleborg	Fast utprovningavgift 1500 kr
Sörmland	Fast utprovningavgift 850 kr
Värmland	Rörlig utprovningavgift 20 % av hörapparatens inköpspris Gemensamt högkostnadsskydd för patientavgifter inom öppen hälso- och sjukvård, hjälpmedel och sjukresor på 3300 kr/år. Högkostnadsskyddet inom hjälpmedelsområdet är 1150 kr/år.
Örebro	Fast abonnemangavgift 65 kr/månad för hjälpmedel, oavsett antal hjälpmedel Serviceavgift 100 kr vid service, installation och reparation
Uppsala	Fast utprovningavgift 340 kr Högkostnadsskydd hjälpmedel 1100 kr/år. Patienter som under ett år har betalat totalt 2600 kr för hjälpmedel, sjukvård och sjukresor får ett samordnat frikort. Serviceavgift 100 kr
Västmanland	Utprovningavgift 700 kr/hörapparat
Övriga län – urval:	

Västra Götaland	Avgiftsfritt
Västernorrland	Utprovningavgift 300 kr/hörapparat
Stockholm	Fast utprovningavgift 600 kr Högekostnadsskydd för hjälpmedel 2000 kr/år (gäller ej kostnad som överstiger hörselcheck, se nedan) Fritt val av hjälpmedel tillämpas och innebär att den som köper hörapparat privat kan få en hörselcheck på 2380 kr/hörapparat från regionen. Checken täcker oftast inte kostnaden och patient kan få betala tiotusentals kronor själv.
Skåne	Fast utprovningavgift 1000 kr Fritt val av hjälpmedel tillämpas och innebär att den som köper hörapparat privat kan få en hörselcheck på 1800 kr/hörapparat från regionen. Checken täcker oftast inte kostnaden och patient kan få betala tiotusentals kronor själv, utprovningavgiften på 1000 kr betalas även om man väljer hörselcheck
Blekinge	Fast utprovningavgift 800 kr
Gotland	Patienten betalar kostnad för hörapparaten som överstiger 3000 kr
Halland	Avgiftsfritt
Jämtland Härjedalen	Patienten betalar kostnad för hörapparaten som överstiger 3500 kr
Jönköping	Fast utprovningavgift 500 kr
Kalmar	Fast utprovningavgift 1200 kr
Kronoberg	Fast utprovningavgift 350 kr
Norrbotten	Utprovningavgift 500 kr/hörapparat
Västerbotten	Utprovningavgift 500 kr/hörapparat
Östergötland	Utprovningavgift 500 kr/hörapparat – ingår ej i högekostnadsskydd

2.13 Övriga hörhjälpmedel

Nuläge Dalarna

Övriga hörhjälpmedel	Fast utprovningavgift 150 kr/hjälpmedel
----------------------	---

Omvärldsbevakning andra regioner

Inom sjukvårdsregionen: Övriga hörhjälpmedel	
Gävleborg	Avgiftsfritt
Sörmland	Avgiftsfritt
Värmland	Rörlig utprovningavgift 20 % av hjälpmedlets inköpspris. Hjälpmedel med ett värde under 500 kr är kostnadsfritt. Gemensamt högkostnadsskydd för patientavgifter inom öppen hälso- och sjukvård, hjälpmedel och sjukresor på 3300 kr/år. Högkostnadsskyddet inom enbart hjälpmedelsområdet är 1150 kr/år.
Örebro	Fast abonnemangavgift 65 kr/månad för hjälpmedel, oavsett antal hjälpmedel Serviceavgift 100 kr vid service, installation och reparation
Uppsala	Avgift för hörhjälpmedel som förskrivs samtidigt som hörapparat 170 kr Avgift för hjälpmedel som inte förskrivs i samband med hörapparatutprovning - 300 kr/hjälpmedel, om två hjälpmedel förskrivs vid samma tillfälle 450 kr, om tre eller fler 600 kr. Avgifterna ingår i regionens högkostnadsskydd på 1100 kr för hjälpmedel. Patienter som under ett år har betalat totalt 2600 kr för hjälpmedel, sjukvård och sjukresor får ett samordnat frikort.
Västmanland	Avgiftsfritt förutom för brandvarnare som har en avgift på 250 kr
Övriga län – urval:	
Västra Götaland	Avgiftsfritt
Västernorrland	Avgift 300 kr/hjälpmedel
Stockholm	Avgiftsfritt Fritt val av hjälpmedel - hörselcheck på 1020 kr - 8250 kr beroende på vilket hjälpmedel som är aktuellt
Skåne	Avgiftsfritt
Blekinge	Avgiftsfritt
Gotland	Avgiftsfritt
Halland	Avgiftsfritt

Jämtland Härjedalen	Avgiftsfritt
Jönköping	Avgiftsfritt
Kalmar	Avgiftsfritt
Kronoberg	Ingen avgift vid förskrivning Avgift 350 kr vid flytt av hjälpmedel
Norrbottn	Avgift 500 kr för samtalsförstärkare
Västerbotten	Avgifter: 200 kr för stolslinga, 250 kr för installation av slinga i hemmet Övriga hörhjälpmedel ingen avgift
Östergötland	Patienter som har sämre tonmedelvärde än 60 dB/HL betalar ingen avgift Patienter som har bättre tonmedelvärde än 60 dB/HL 500 kr/hjälpmedel

2.14 Hjälpmedel för urinblåsa/tarm

Nuläge Dalarna

Inkontinenshjälpmedel	Avgiftsfritt för patienten.
Urologiska hjälpmedel	Avgiftsfritt för patienten

Vårdprogram/riktlinjer:

https://www.regiondalarna.se/contentassets/ad3ee1d42c7c4673a7b1ea7e98b7282f/vardprogram-urininkontinens-och-eller-blasdysfunktion-20180601---20211231-original_diariefort_ver.2.pdf

Omvärldsbevakning – andra regioner:

Inom sjukvårdsregionen: Hjälpmedel för urinblåsa/tarm	
Gävleborg	Avgiftsfritt
Sörmland	Avgiftsfritt
Värmland	Avgiftsfritt inom Regionen En kommun tar ut 300 kr per förskrivning och en annan kommun tar 150 kr som engångsavgift (av 16 kommuner).
Örebro	Årsavgift 170: -

	Förändrad förskrivning vid besök 100: - (första besök 200:-) 0: - vid förnyelse/förändring via telefon/1177:s e-tjänster Ovanstående avgifter för inkontinensartikel ingår i högkostnadsskyddet för öppenvårdsbesök. Leverans 400: - för upp till sex leveranser/år. Överstigande leverans 400:-/leverans
Uppsala	Avgiftsfritt
Västmanland	Avgiftsfritt

Övriga län – urval: Hjälpmedel för urinblåsa/tarm	
Västra Götaland	Avgiftsfritt
Västernorrland	Västerbotten – avgiftsfritt
Stockholm	Egenavgift 200: - (engångssumma?) ingår i högkostnadsskydd hälso- och sjukvård (inte i högkostnad hjälpmedel?)
Skåne	Avgiftsfritt
Region Halland	Avgiftsfritt
Region Jönköping	Avgiftsfritt
Blekinge	Avgiftsfritt
Gotland	Avgiftsfritt
Halland	Avgiftsfritt
Jämtland Härjedalen	Avgiftsfritt
Jönköping	Avgiftsfritt
Kalmar	Avgiftsfritt
Norrbotten	Avgiftsfritt. Egenavgift togs bort 2018 för att på det sättet få en jämlik behandling av patienter och förenkla administrationen.
Västerbotten	Avgiftsfritt
Östergötland	Avgiftsfritt

2.15 Hårsättning

Nuläge Dalarna

Hårsättning	Grupp A (hårfall vid medicinsk behandling). Bidrag 4 000 kr/6 månader x 2 utprovning och tillhandahållande av peruk Grupp B (hårfall sjukdom eller skada/olycksfall) bidrag 8000 kr / 12 månaders period
-------------	---

Riktlinjer: <https://www.regiondalarna.se/plus/hjalpmedel/hjalpmedelsomraden/har/>

Omvärldsbevakning andra regioner

Inom sjukvårdsregionen: Hårsättning	
Gävleborg	Egenavgift: ingen Bidrag: 3000 kr för 6 mån period, 6000 kr för 12 mån period
Sörmland	Egenavgift: ingen Bidrag: 4000 kr/år
Värmland	Bidrag syntetperuk 4 st/år upp till 1340 kr Bidrag äkta hårperuk 1 st/år (endast vid medicinska skäl) 5492 kr/år Bidrag toupé upp till 3323 kr Ögonfransar upp till 38 kr
Örebro	Egenavgift: 170 kr
Uppsala	Egenavgift 300 kr Bidrag: 3750 kr/år
Västmanland	Egenavgift: 300 kr Bidrag: 1 syntetperuk/år
Övriga län – urval:	
Västra Götaland	Egenavgift: ingen Bidrag: 7000 kr/år
Västernorrland	Egenavgift: ingen

	Bidrag 6000 kr/år
Stockholm	Egenavgift: ingen Bidrag 5000 kr/år
Skåne	Egenavgift: ingen Bidrag 7500 kr/år
Blekinge	Peruk för barn och unga upp till 20 år – regionen står för hela kostnaden Bidrag peruk för vuxna: 4500 kr/år
Gotland	Permanent håravfall: max 4 syntethårsperuker/år eller 1 äkta hårsperuk/år Tillfälligt håravfall: max 2 syntethårsperuker/år p g a. behandling
Halland	Bidrag peruk 7000 kr/år Bidrag lösögonfransar/ögonbryn 1400 kr/år
Jämtland Härjedalen	Peruk för barn och unga upp till 20 år – regionen står för hela kostnaden Bidrag peruk 6000 kr/år
Jönköping	Peruk och lösögonfransar högst 5000 kr/år Tatuering av ögonbryn högst 5000 kr/år
Kalmar	3 bidragsnivåer som är behovsprövade <ul style="list-style-type: none"> - Nivå 1 -2000 kr/år - Nivå 2 - 3500 kr/år - Nivå 3 - 7000 kr/år
Kronoberg	Permanent behov: bidrag peruk 6000 kr/år Temporärt behov: 3000 kr/år
Norrbottn	Egenavgift 500 kr
Västerbotten	Barn och unga under 20 år – bidrag 12 000 kr/år Över 20 år – bidrag 6000 kr/år
Östergötland	Egenavgift 750 kr/år Bidrag 6000 kr/år